

חיים משונב

חובת האזרחים

אסור להפטיק את ההפגנות. הזכות למחאה המונית נמצאת ביסודו של כל משטר חופשי. אין בשום אופן לראות במי שעושה כה שימוש כמי שמעורר על עצם סמכותם של נבחרים הציבור לעי שות בכלי השלטון שנמסרו בידיהם, בעת שנבחרו בריו, ככל שהחוק מתיר להם. אבל הפניה אל הא מצעי הוא כהחלט מצביעה על הסלידה שיש לרבים מן הרדר שבה הנבחרים מפעילים את כוחם הגיעה השעה שיצחק רבין יכיר בכך.

מלחמת וייטנאם נגמרה רק בגלל שהמוני אמריקנים הפכו את חייהם של מנהיגיהם לגיהנום. כל מעשה שיבוש של החיים הציבוריים לא נפסל על הסף. זעקות השבר שעלו מן הבית הלבן לא הועילו. השקט חזר אל כנו רק לאחר שמטרות המפגינים הושגו.

זהו טיבן של "הפגנות רחוב". השלטונות אף פעם לא מצליחים לרכא אותן. כל עוד הסיבה להתפרצותן קיימת, אין אמצעי שיכול לעצור את המפגינים ברחובות, על הגבעות, בצמתים, תחת כל עץ רענן. אלה המקומות ששם נולדת הזעקה העממית. היא איננה פורצת בתוככי המוסדות הנבחרים. שם נמצאים, על-פי רוב, אלה שחוששים מפני כל אישקט המפריע להם לחלק ביניהם את כל-מה שהשררה מספקת למחזיקים בה.

יש גם לזכור, שכל הפגנת המונים מקבלת ער מהרה פנים אלימות. זהו טבעה. ההתכתשות עם אנשי צבא ומשטרה היא חלק בלתי נפרד ממנה. כמעט הכרח שאין לגנותו. יחד עם זאת מקובל להניח, שכל מנהיג המנסה להגביל את הזכות להפגין בכל דרך שהיא, הופך את הלגיטימיות הראשונית שלו לחסרת בסיס מוסרי. לכן הנסיון להטביע תו של אי-חוקיות ככל אלה המנסים לשי כש עתה את חייה של ממשלת רבין הוא נואל וחסר יסוד בתורת המשטרים. בכל אתר בעולם הפגינו ומפגינים, מיליונים בנסיון להביא לשינוי במדיניות של אלה שנבחרו כדי לקבוע אותה. זאת היא המחאה המקובלת ביותר. אין אחרת. חברי הפרלמנט אינם אמורים, כמוכן, להשתתף בפעור לות האלה. אף אחר לא מצפה שהם יפשוטו את מדי החג שלהם, או יפשילו שרוולים, ויצטרפו אל הנושאים שלטימחאה. זהו תפקידם של אלה שבחרו בהם של אזרחים הסבורים שהנבחרים בוגדים בערכים שבשמם הם נבחרו.

ועוד אסור לשכוח: הפגנות כאלה, מטבע הדבר רים, מולידות מגויגים. נדיה מטר ומשה פייגלין הם אנשים שקורצו מחומר כזה. בהרבה ארצות בני-אדם מן הזן הנפלא והנדייר הזה נישאו על גלי המחאה אל פסגת השלטון. ההמונים פשוט הכירו באותנטיות שלהם.

זה יכול, מן הסתם, לקרות גם אצלנו. רבין רשאי להמשיך ללגלג. זה לא יעזור לו. אי-אפשר לכפות בכוח הצלגה על אלה שרואים בחיזור המסורף אחר אירגוני-הטרור פגיעה אסורה בעצם מהותה של המדינה היהודית.

גם האלות של השוטרים לא יעשו בשביל רבין את העבודה. מעצרים המוניים לא יכולים לבוא במקום פניה ישירה אל הכוחים. לא במועד הקבוע בחוק, אלא בעת. לפני שעושים צעדים גורליים העלולים להמיט שואה על כל מה שנבנה כאן בעמל של שנים ובהרבה יסורים.

מכאן שבחירות עכשיו לא יהיו נבחינת כניעה לאלימות הרחוב, בהגדרתם של אנשי "מחנה השלום". רק שליטים בחסד-עצמם מגדירים כך אילר צים רמוקרטיים להקרמת הבחירות הכלליות. באגליה ובאיסליה עושים את זה כל הזמן.

יש להמשיך, איפוא, במעשי המחאה ההמוניים. ללא לאות. בכל הנחישות. בלי הנחות. זה תמיד עובר. בכל מקום. עד שהסוכבים את רבין יסכימו לבחון מחדש את כוחם בקלפיות. לא כעוד שנה.